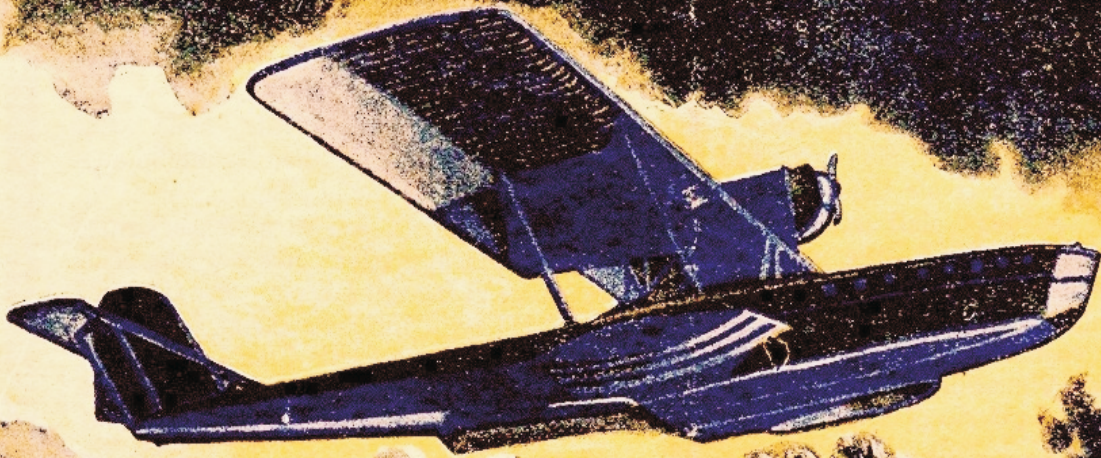

Voe Sãmamiá

Inimene ja maised oluforrad.

Meie aja lapsed, olene alati ajavaimu mõju all. Uued ajavoolud kannavad inimjugu uude juuna ja annavad seega maailmale teise ilme. Nga uus rahvapõlv püüab, olles oma üleolekust teadlik, wana purustada ja uut ajemele luua. Nii kui mere laened alaliselt liikwel on, nii on ka rahwastemeri wahetpidamata rahutu. Nga mitte ükski meri ega rahwahulgad ei ole rahutud, waid isegi maapind on pea alati muutlik. Wägew wõim, mis väljaspoolt meie maakera pääle mõju avaldab, wabastab samal ajal ka seestpoolt hiiglahõu, ja jellepärast wäriseb ning murdub maapind ja uued pinnakujud tulewad esile. Riinad langewad kokku kui faartidest majad. Geoloogi wilunud film näeb pea igal pool paigast nihkunisi. Maapind on kokkujurutud, tükkeldatud, ülestikku lihtunud ja jälle tasandatud. Kus furd mere wood weeresid, on nüüd wõib olla tasane maastik, wõi jälle tõstawat lumistanud mäed ülles enda päid. Ja kus furd kõrge kultuur ajus ja kus maapind üliküllases rikkuses inimesele mitmekesijst toidust pakkus, jääb haigutawat täna liiwafõrbed, mis alati muutuwast seisandis tuulest edasi kantakse. Mõtleme ainult allamaetud linnade, nii kui: Baabeli, Sijani, Ur'i ja teiste pääle. Ngal pool tõdunemine, muutus, paigast nihkunine.

Wägewad olid muudatused minewikus, aga weel suurejoonelistemaks jaotwad nad tulewikus. Jumal hiiuab prohwetit läbi imitlaste wastu: „Tõitke oma filmad taewa poole ja waadake maa peale maha, sest taewad peawad kaduma kui juiks ja maa wanaks minema kui riite, ja kes seal peal elawad, need peawad nõndasamuti ära jurema, aga minu õnnistus jääb igawesti ja mu õigus ei pea mitte otja jaama.“ Jes. 51, 6.

See junnio siis, kui Kristus, Jumala Poeg furd oma taewalikust aus ilmub, et omafseid, kes temale kõigis ustawaks jäänud, igawestesse majadesse wõtta, kus enam muutust ei ole. Oma tuleku päewade kohta rää-

gib Kristus: „Ja päewas, kuus ja tähtedes jaotwad imetähed olema ja maapeal peab rahwal ahastus olema, ilmanduuta, et meri ja wee wood kõhijewad... Ja siis näewad nemad inimese Poja tulewat pilwes suure wäe ja auga.“ Luf. 21, 25, 27.

Me lähene me kiirelt selle ajale. Kui ewangeelium on üle maailma kuulutatud jaanud, siis saab see aeg tulema.

Ainult Jumala sõna on usalduswääriline ja kindel siin maa pääl. Kes end selle pääle toetab, see ei saa ial häbisse. See puhastab ja julatab meist kõik, mis maine ja muutlik on, ja ehitab meis ülesse Jumala kaju, mis inimene alguses, enne patulangemist kandis. Kes on teinud Jumalaga seaduse, saab tundma, et see seadus Jumalaga kõik kaduwa ülestestab. „Sest küll mäed liiguwad ära ja mäekiinkad kõiguwad, aga minu heldus ei pea mitte sinust liikuma, ega mu rahu seadus kõikumata, ütleb Jehoowa, ju halsataja.“ Jes. 54, 10.

Kristuse läbi jõlmitakse see igawene seadus. Ta kutsub kõiki inimesi, et need end tema pihihiwast armastuse mõju alla annaksid ja tema järele käiksid. Tema läbi leiame me andeksandmist, ja tema tahab meile uue mee- le ja jiidame s. t. meie elule uue suuna anda, püüda ülespoole, jäädawate asjade poole, mis nende jaoks alal hoitakse, kes teda armastawad. Kõik need, kes jumaliku abi äravõlgawad ja end maisete asjade ning oma jõu ja tarkuse peale toetawad, iacwad furd leidma, et nemad on ehitatud liiwale, mis nende usuhoonet ei kannata.

Oh et ükski armu ajal ei wiiwitaks päästewööd imberpanemast ja päästepaati astumast, enne kui hilja on. Peagi wõib elu meie maakeral hullkuda, langedes laewana torni- se mere ohwriks. Need, kes aga Jumalaga on seaduse teinud, jõuawad jäädawalt igawesele eesmärgile. Kelle pääle loodad sina?

R. M. D.

Raanepiidi juure: Siitõlõl olev aeroplaan on üks juuremaid maailmas. See mahutab endasse kuni 60 reisiijat ja lendab 180 km. tunnis. Sessel wõiks poolteise päetwa kestel üle Atlandi ookeani lennata.

Tõelised Sõnumid

13. aastakäit.

Nr. 4.

Mis tähendus on oleviku edusammudel?

Kui Jules Verne 1872. a. kirjutas oma kuulsa raamatu „Kahetikümne päevaga ümber maailma“, siis naerdi tema mõtete üle. Selles nähti ainult tema haruldast etteujutusvõimuu, nii nagu tema teisteski raamatutes, mis jamal ajal ilmusid: „Kahetkümmend tuhat penikoormat wee all ja „Reis kuu peale“. Sel ajal oli võimatu niigästi kahetikümne päevaga ümber maailma reisisda kui ka kuu peale minna.

Alga 22. juulil l. a. jai tõijasjaks, et ümber maailma palju lühema ajaga ära reisiti ja nimelt 23 päeva, 14 tunni ja 21 minutiga. John Henry Mears ja B. D. Collyer olid need, kellel see õnnestus. Seega on Verne'i jutustuses härra Phileas Flogg'i poolt ülesseatud rekord mitmekordsest püüestatud. Verne'i jutustuse kangelasel olid ju ka ainult aeglaselt sõitvad aurulaevad, raudteerongid ja jalgratas lajutada. Ta ei teadnud veel midagi automobiilidest ja õhulaevadest, mis tänapäeva kiiremad liikumise abinõud.

Järgmised arvud näitavad, kuidas maakera ümbermõõt 1889. a. peale järjeft vähenenud on, kusjuures vahetpidamata liikumiseabinõude paremaks teegomise kallal töötati.

Et ümber maailma reisisda, tarvitaftid: Del-Cano, portugallane, 3 aastat (1519 kuni 1522); Drake, inglane, 3 aastat (1577 kuni 1580); Vly, ameeriklane, 72 päeva, 6 tundi ja 11 minutit (1889); Stiegler, prantslane, 63 päeva; Fitzmorris, ameeriklane, 60 päeva, 13 tundi ja 30 minutit (1901); Frederick, ameeriklane, 54 päeva, 7 tundi ja 20 minutit (1903); Campbell, inglane, 40 päeva, 19 tundi ja 30 minutit (1907) Jaeger ja Schmidt, faks prantslast, 39 päeva, 19 tundi ja 42 minutit (1911); Mears, ameeriklane, 35 päeva, 21 tundi ja 35 minutit (1913); Evans ja Wells, faks ameeriklast, 26 päeva, 14 tundi ja 30 minutit (1926).

Nii on aeg ümber maailma reisisamiseks 1903. a. saadik peaaegu poole vähemaks jäänud. See näitab, kui tugevasti edenemine, mis kahetkümmenda aastataja algusel iseäranis filmapaistvaft algas,

käesoleva aastataja esimesel veerandil edusamme on teinud. 1926. aasta ümberilmareisijad käisid sama lauguse poole kiiremast ära, kui 1903. aastal Frederick, kui ta seeford kõif hinnamaani jaamutatud kiirused kangele maha jättis. Nad tegid seda

Ford ja Edison terivitaivad ütsteift.

Drakeft, kes 350 aastat varem ümber maailma oli reisinud, isegi kolmkümmend üheksa korda kiiremini.

Kui Jules Verne veel tänapäev elaks ja õhureisi üle romaani tahaks kirjutada, siis peaks ta, eelpool öeldut filmas pidades, sellele vähemalt järgmise pealkirja andma: „W i e päevaga ümber maailma, see tähendab, et ainult ühe kineeteiftkümmendiku sellest ajast, mida ta veel 1872. a.

waewalt usutawaks pidas. Ilegi jeda wõiks tänapäewal enimem uskuda, kui seeford oletust, et ümber maailma kahesajakümne päewaga ära wõiks käia.

See edenemine ei piirdu aga mitte üksi liikumiseabinõude paremaks muutumisega, waid see ühinnib igal ajal. Sellest mõned näited.

Seele üheksateistkümnne aastajaja algul olid trükkimajinad jarnase piiratud wõimusega, et tunni jooksul kõige rohkem faksjada wiiskümmend efsemplari suudeti trükkida. Meie uuemate kirjepresside waltjid teewad mitte wähem kui kolmsada ringi minutis. See kiirus wõimaldab trükkida 2.400.000 ajalehefulge tunnis, ehk 40.000 minutis, ehk 666 sekundis. Meie trükime nii siis tänapäew 9600 forda kiiremini, kui see kahesajateistkümmendal aastajajal käsipressiga wõimalik oli. Sarnane uueaja masin trükkib wiie sekundiga rohkem, kui Benjamin Franklin oma pressiga kogu päewa jooksul huutis trükkida.

Siljuti katjuti Ameerikas üheist puust koha peal ajalehte walmistada. Kell 7,35 min. hommikul raiuti puu maha ja alustati koha ümbertöötamist. Kell 9,35 min. oli rull paberist trükikotta saatmiseks walmis, ja juba kell 10 hommikul müüjijid ajalehepoisid wulitsal ajalehti paberist, mis kake tunni 25 minuti eest alles kaswaw puu oli olnud! Tehnika edenemine jammub niisuguse — wõib öelda walgusjarnase — kiirusega edasi, et jeda edene mist tänapäew juba minutitega peab arwestama.

Sünnib täna kusagil maailmas midagi tähtsamat, siis möödumwad niidelda ainult mõned filmapilgud, kui ajalehed jeda kõikides linnades juba kui uudist teatawad.

Kui waremal ajal taheti mõnda sünnimust pil distada, siis tuli esiteks lawa ja selle järele puulõige walmistada. Tänapäew aga wõib ühe filmapilguga tähtsamad sünnimused üles wõtta, plated ilmutada, selle järele trükikliseheed walmistada ja äratõmbeid juba ühes kirjeldusega paari tunni jooksul tuhandetes efsemplaarides laiali laotada.

Päewapilte jaadetakse tänapäew ülegi juba ilma traadita üle ilnamere, ja nimelt Londonist New-Yorki kahesajakümne minutiga. Ülepea ei tarwitata edaspidi tähtsamate sünnimuste pil distamiste edasiandmiseks küll mitte enam raudteid, aurulaewu ja ülegi mitte õhulaewu; palju enimem wõib see sündida traadi abil. Nii laotatakse pilte peagi sama kiirusega laiali nagu sõnumeidki.

1924. aastal jaadeti Londonist sõnum traadi teel kahesajakümne minutiga ümber terve maakera; see on ehk lühem aeg, kui mõnikord ühest wulitja otsjast teise minckuks tarwis. Samal aastal jaadeti New-Yorgist raadioteade wiie sekundiga ümber maakera, nii siis aja jooksul, mil ülegi kolmekümmet meetritki ära ei süudeta jooksta.

Aastal 1926 tõmmati Atlandi ookeanist uus kaabel läbi, mille abil wõimalik on sõnumeid jaata muinasjutulise kiirusega, i. o. 2500 tähte minutis

ehk üle 40 tähte sekundis. See kaabel töötab kahesajaforda nii kiirelt kui teised, mis ühendawad Ameerikat Inglismaaga. Samal aastal seati Londoni ja New-Yorgi wahel ka kaugekõne ühendus üle mere jisse, nii et selleist ajast peale nii seal kui siin üksksteise kõnet kuuldatakse, nagu oleksid kõnelejad ühes ja samas toas koos.

„Näib, nagu kõrwaldataks Atlantik aastate jooksul täielikult, ja et meie enestest kiisima peame, kas Kolumbuise tegu tõesti tarwilik oli.“ Need 27

Burjelaewu — endine kiireim liikumiseabinõu merel.

lõna (Inglise keeles muudugi) jaadeti wäheha kui üheksa sekundiga Londonist Montreali (Kanada) üle ilnamere, kui uus ringhäälingu ühendus nowembrikuul, 1926. a. Euroopa ja Ameerika wahel ametlikult awati. Sel teel jaadetakse teateid kiirusega 200 lõna minutis, seejuures jarnase täpsusega, et näit. selle esimese ülekande juures ühtki wiga ei juhtunud.

Wisjugune põhjatu wahet seisab ometi tänapäewa teadete edasijaatmise wiisi ja selle wahel, kuidas meie esivanemad pidid talitama, kui nad üle mere midagi tahjijid teatada! Nii said weel üksaastajada aega tagasi kaks tuhat inimest jurna ehk haawjta lahingus, mida siis enam ei oleks peetud, kui juba sel korral uuemaid teadete edasijaatmise wiise oleks tuntud. See oli nimelt New-Orleana lahing, aastal 1815; see sündis kaks nädalat pärast

Genti lepingu alla kirjutamist ühendatud riikide ja Inglismaa vahel, ainult mõlemate vägede juhid ei teadnud veel, et sõda — Genti lepingu põhjal — lõpetatud oli. Kõige kiirem tee teadete wiimiseks üle ookeani oli ju seeford kirja edasi toimetamine purjelaewal postipakis. Mõistus ähwardab segi minna, kui selle peale mõelda, misjulgune teawakõrgune wähe on selleaegse tigufarnase edasi toimetamise võimaluse ja tänapäewa walgufarnase kiiruse wahel.

Labawalt ütleb sellepärast Rudyard Kipling: „Mõtte edasi andmine, mis kujutab inimeste sügawamat ühendust, ei ole mitte ainult usust (harnaste võimaluste kohta), waid isegi mõtte enda kiirusest ette jõudnud.“ Peaaegu on aja ja ruumi mõiste kadunud.

Kuni 1901. aastani jäi laew, kui ta kodujadamaist oli lahkinud, ilma igasuguse teateta, kuni ta ferd Ameerikas randus; tänapäew aga sellewastu võib igalt poolt ühendusse astuda oma sugulaste ja sõpradega, kes wiibivad kaugel merel. Shulaewajuhid wõiwad tuhandete kilomeetrite kaugusest üksteisega juttu ajada.

Kui enne 1921. aastat mõni kõnemees oma kõnet 20 miljoni kuulajale oleks tahtnud kuuldawaks teha, siis oleks ta seda 20 aastat ja 4 kuud iga õhtu 2000 uuele kuulajale pidanud kõnelema. Täna aga wõiwad seda ringhäälingu kaudu kuulata korraga 20 miljoni inimest Euroopas ja isegi kaugel Atlandi ookeani taga, Ameerikas. Kui 1927. aastal Dempsey ja Tunney wahel poksimõistlust ilma meistri nime peale peeti, siis kuulajid 35 miljonit inimest — kõige suurem pealkuulajatekogu maailma ajaloos, kes ühel ja samal ajal ühte ja sama teadet kuulajid — ühel ja samal ajal mõistlust kirjeldust kõigis iisfikasjades.

Kui uurija MacMillan oma jäässe kumikulmanud laewa peal ringhäälingu kaudu New-Yorgi kirikust jutlust kuulas, siis kuulis ta jutlustaja häält enne, kui need pahwetajad, kes istusid Metropolitan-kiriku wiimastel pinkidel. See imelik tõsiasi on seletatav sellega, et hääle kaja minutis kahtekümme kilomeetritki edasi ei liigu, kuna inimese hääl eetrilaine wõnkumisega kontakti üle mägede, orgude, merede ja maailmajagude jama suguse kiirusega nagu walgufekired, nimelt 18 milj. kilomeetrit minutis.

Mis see kõik aga tähendab? Millega on seletatav see imelik tõsiasi, et tänapäew kõik ifka suurema kiiruse poole tungib ja maailma samuti ifka suurema kiirusega kaasa kisub? Kuhu wiib niisugune kihutamine ja ajamine, niisugune närwilik, otse palawikulik ruttamine kõigis eluawaldustes? Kuudas see tuleb, et maailm aastatuhandeid oma

aeglase, unise, wanastharjunud käigu alles hoidis, kuni ta umbes wiis aastasajameerandit tagasi äkitsest oma jammu kiirustama hakkas ja seda kiirust edenemises kogu üheksteistkümnenda aastasaja jookkul tõstis, nagu seda, nii wana kui inimsooajalugu ka juba on, veel kunagi ei ole olnud? Ja kust see tuleb, et maailm edenemise kiiruses ifeäraniis üheksteistkümnenda aastasaja teisest poolest peale kahekümnenenda aastasajasje aasta-aastalt imestustäratawalt ainult ifka ja ifka enam tõusnud on, ja wõib öelda peaaegu üle on tõusnud, nii et see tänapäew mitte ainult hiiglasammudega, waid palju enam walgukiirusega edasi läheb?

Selle ifelaadilise olukorra üle leiame seletuse Jumala sõnas, selles jumalikus juhis inimsuole. Piibli ettekuulutuse põhjal teame meie, et farnane kiire edenemine on märgiks, et inimsugu elab selle maa peal wiimaseid päewi, ja et see seisab ühenduses jumaliku kätetöö lõpetamisega inimeste juures nende ettewalmistamisel Jumala Poja tagajitulemiseks, et koristada maailmaõikust peale pühakirja kuulutamist kõikide rahwaste seas.

Sel pool öeldust wõib näha, et meie tjiwidiljatjiooni kiire edenemine on siindinud ifeäraniis wiimastel aastatel. Ja tõesti, see edeneb tänapäew peaaegu iga päewaga kiiremini. On sellel kiirel edenemisel, mis algas umbes aastasada tagasi, juba oma teataw sügawam tähendus, siis peab sellele wõiduajamisele ja wõidujooksmisele ifka suurema kiiruse järele ometi ifeäralise mõiste andma. Seda peaks küll nende ridade iga auwäärt lugeja mõtlema.

Waatamata meie eneste kui laewnikkude peale elumerel ehk kui tööliste peale selle ilma jaatusepõllul, igal juhul peame meeles pidama, et meie iga suurenewa kiirusega ka kiiremini eesmärgile jõuame. Mida kiiremini meie edasi ruttutame, seda rutemini kaidame meie oma otjust. Meie päewade walgufarnane edasi ruttamine tähendab seda, et meie kiirelt maailmareisi lõpule läheneme.

Teiste sõnadega: Teg on käes Jumala kätetöö kiireks lõpetamiseks. Et Jumalajõna selleks ajaks kõigis maades saaks kuulutatud, selleks oli meil tarwis paremaid liikumise-, läbikäimise- ja teadete laialilaotamise abinõusid, kui seda olid postwanfride ja käsiressid. Nii andis Jumal neil wiimastel päewadel inimestele oskuse liikumise, teadete jaatmise ja walmistamise võimalusi etteaimamata wiisil tõsta. Kõik peawad tööle asuma tema eesmärkide kiireks täitmiseks, selle maailma juhtes. Nii siis seijame meie käesolewa aja lõpu ja ewangeliumi kuulutamise lõpetamise eel.

Joh. L. Schuler.

Inimsoo teaduslikud võimed ja usuline võimetus.

Prohvet Zoona meeleparandamise jutluseel Niineves oli enuteolemata juur tagajärg. Meljakümmne päevalise jultustamise järele oli kogu linn kotiriides ja tuhas ning parandas meelt. Küsides selle iseäraliku edu järele peame vastama, et Jumala iseäralik kuulutus tema sõnadele wäe andis, millistele võimatu oli vastu jeista.

Sellest ajast möödusid umbes seitseajada aastat, siis astus awalikkuse ette keegi weel mõjurikkam mees, kui Zoona oli, see on: Jeesus Naatsaretist, elama Jumala Poeg. Tema sõnad olid mõjuwamad, kui Zoona omad, sest tema kohta öeldi: „Ükski inimene ei ole elades nõnda rääkinud, kui seejane inimene.“ Zoan. 7, 46. Tema mõju ja imetegude kõrwal paistab Zoona päris lahwatuna.

Kuid hoolimata sellest astusid kord mõned wariiseerid ja kirjatundjad tema juure ja ütlesid: „Spe-taja, meie tahame imetähte sinust näha.“ (Matt. 12, 38.) On arusaadaw, et Kristus nende uudishimulised nõuded rahuldamata jättis ja neile wastuseks waljud sõnad wäljendas, mis olid: „See kuri ja abielurikkaja jugu otšib tähte, ja temale ei pea nautud tähte antama, kui aga prohveti Zoona täht.“ Salm 39. Prohwet Zoona tähega wõrdleb Jeesus oma hurma, matmist ja ülestõusmist. Jeesus tah-tis nähtawasti seega neile öelda: Kui te nende märkide kohta, mis igal pool teie ümbruses jünni-wad, pimedad olete, ei taha ma teile mingisuguseid teisi imetähti teha — sest te ei paneks ka neid tähe-le — waid teile saab osaks ainult Zoona täht, see tähendab, minu hurma ja ülestõusmise ime. See imetäht pidi olema wiimane ja juurim, mis sellele rahwapõlwele pidi antama. Selle imeteo kohta seijukoha wõtmisest pidi aga ka juutide kui rahwa saatuse äraolema.

Kuid Kristus teadis juba ette ära, kuidas tema wiimast ja juurimat imet juutide poolt wastuwõetaks, sellepärast ütles ta neile edasi: „Niineve linna mehed tõrjewad üles kohtus selleinatse sooga ja mõistawad seda hukka; sest nemad parandasid meelt Zoona jutluse peale; ja waata, siin on enam kui Zoona.“

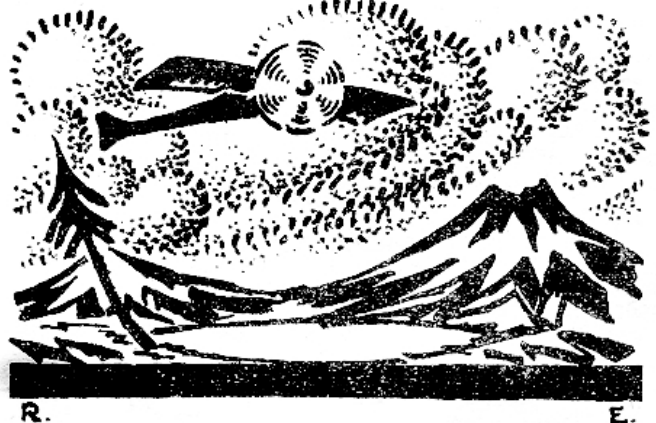
Sellest uurimusest näeme, et Kristuse ajal elawad Juuda rahwas olid kõwasüdamlikemad ja pi-medamad, kui paganad, kes Zoona ajal elasid. Niineve rahwas jäid omaaegsete imetegude ja Zoona 10 päewa kestwa jutlustamise tagajärjel usklikuks, aga juudid jäid uskmataks, hoolimata sellest, et Kristus nende seas lugemata imetegusid tegi ja aastate jookšul jutlustas. Sellepärast peab ka nen-de käsi wiimajel päewal halwemini käima, kui Niineve rahwal. Mida selgemalt walguš paistab, seda suurem on ka nende wastutus, sellele see on

osaks jaanud; wõrreldes walgujega antakse ka kord mihtlus.

Matt. ew. 11. 20—24 toonitatakse seda tõde weel selgemalt. Jeesus sõitleb linnu, misjuguš-tes ta oma juurimad imeteod teinud ja kelle elani-kud ei olnud meelt parandanud.

Nõnda nimetab ta Koratsinit ja Betšaidat ja ajetab neile Juuda linnadele kaks paganlikku lin-na, nimelt Tiiruse ja Siidoni wastu. Jeesus teab, et paganad niisuguste imetegude mõjul, kui tema tegi, olcksid kotis ja tuhas meelt parandanud, selle-pärast ütleb ta edasi: „Tiirusel ja Siidonil peab hõlpsam põli olema kohtu päewal, kui teil.“ Sa-masuguse otšuse ütleb ta ka Kapernauma kohta. See linn oli Jeesuse sõnade järele iseäranis eesõi-gustatud olnud, oli ülendatud kuni taewani. Kuid tema meeleparandamatuše pärast peab teda igawes-je hukatusse tõugatama. Jlegi Soodoma rahwa saatuse jaada wiimajel kohtu päewal parem olema, kui nendel. Sellest järeldades saab igalt rahwapõl-west nendeaegse waimuliku walguše järele otšust nõutud.

Me peame neist tõšiasjust oma aja jaoks kõige tõšjemaid järeldusi tegema. Weel iial enne meie-aegset rahwapõlwe ei ole niisugust walgušt ega tundmist olnud, kui nüüd. Teadus on meie ajal peadpõõritawale kõrgusastmele jõudnud. Peame meeles piüideid aja ja ruumi mõitmise aladel, sa-muti edusammud liikumise ja teadete edasišaatmise alal! Sada aastat tagasi ei teatud weel midagi asjust, mis täna enesestundõistetawaks on jaanud. Teadete edasišaatmiseks tarwitati waid hobust, kau-gemate reisude jaoks samuti posthobuseid. Elurum-ide walgustamises oli ainult õkilamp tarwitufel. Kuidas on aga sest ajast kõik teisjeks muutunud. Mis küll ütlesid meie isaijad, kui need haudadest ülestõuseksid ja praeguses modernmaailmas im-berwaataksid? Rašjanik-telegraammikandja on

Inimene aeroplaniil õhufuningana.

ammu kadunud. Meil on nüüd telegraaf, telefon ja — radio. On olemas võimalus rääkida maaferra ühes serwas ja kuulda teises. Kuid mitte üksi kaugelträäkimine pole tõiasjaks saanud, vaid ka kaugeltnägimine on juba teatud täiuseni jõudnud. Ja postivanfred reisuabinõuna? Meid näeme veel kõige kõrvalisemates ja mahajäänud kohtades, kuna üldiselt on nad kõik kolikambri heidetud ja mõnes kohas hoitakse neid alal muuseumides, mälestusena parematest, rahulikumatest aegadest. Nende asemel on täna mitmesugused paremad liikumisabinõud. Umbes sada aastat tagasi tehti esimesi katseid raudteega; täna on kogu maaferra raudteede võrguga ümber põimitud. Me võime jõuda maa kõige kaugematesse kohtadesse, ilma et meil tarvitaks mingisugustest elumõnustest ajutiseltki loobuda. Meri oma õudsete woogudega on samuti inimese poolt ära võidetud ja hiigla laevad kannu-

täna avatud ja mõistetavad. Slegi Joanneje ilmutamise ja Taanieli raamatute siju ei ole enam saladuses. Jumala kogu plaan on avalik meie ees. Meie ei tohi ega meil ei tarvitse täna enam sellega rahul olla, mida meie esivanemad teadsid. Me ei tohi nüüd enam öelda: „Meie oleme rahul sellega, mida meie vanemad on uskunud.“ Meie esivanemad saavad õndsaks selle valgusega, kui nemad elaksid nende aja kohase valguse järele; Jumal nõuab aga meilt, et meie oma aegse valguse järele elaksime.

Raagekaelselt mõne esija või mõne mineviku usumehe pääle toetada, oleks sama rumalus, kui meie ajal keegi veel elektri valguse asemel peenutud tarvitaks. Nõnda, nagu me teaduslikku tarkust tarvitame, nii peaksime ka waimulikis asjus tegema. Kuid just selles asjus teeb maailm wca ja see on iseäranis meie aja õnnetus.

Raadio koondab kogu inimpere hariliku kõnelemise kuuldefaugusele.

wad tuhaudeid reisirajaid korruga enda turjal, pakfudes neile samajuguseid elumõnustusi, kui moodjamas elumajas või hotellis. Nüüd on aga inimene isegi õhus peremeheks saamas — kuigi piiratud määdul — ja õhulaewad kannawad mitmeid künnid inimesi korruga ühest maajaolt teise. Praegu on mitmed õhulaewad ehitusel, mis kuni 200 inimest pealewõtta võiwad. Kuid nende saawutuste juures ei jää inimese waim veel peatuma. Tema sihiks on kolkuseada sõiduriista, millega planeetide pääle wõiks lennata. Kuid kas see läheb korda? Kuid isegi siis, kui see püüd äpardub, wõime juba jellelgi alal, mis seni saawutatud, tõendada, et inimjugu on oma wõimises niisugusele astmele jõudnud, nagu seni veel ilal pole olnud.

Kuid mitte üksi teaduslikul alal ei ole tundmine suur, vaid samuti ka waimulikul alal. Jumala tõõpetuje jaladused, mis olid kinnipitseeeritud, on

Kui Jeesus praegu siin maailmas elaks, ütleks ta praegusele rahwale samuti kui wanasti: Häda teile! Te elate kõrgemal teaduse ajajärgul, teie olete juurimaid imeasju näinud ja selgemaid tõdesid kuulnud, aga teie ei ole jelle järele elanud. Tõesti mina ütlen teile: Soodoma ja Niinewe, Tiiruse ja Siidoni, Koraffini ja Wetsaida rahwas saawad wiimajel kohtupäewal teie vastu ülestõusma ja teid hullamõistma; sest kui nemad oleksid seda näinud, mis teie olete näinud, ja seda kuulnud, mis teile kõrwu kostab, oleksid nemad õigel ajal tuhas ja kottiriides meelt paraandanud. Praegu jutub aga maailm oma kõrwad Jumala sõna manitsuste eest.

Eneste teaduslike saawutuste tõttu oleme võimaluses pea taewani tõusma, aga waimulikis ja kõlblikes elus aiume teel jäädawasse kuristikku.

Mis on teinepool inimfo

Tänapäevase liikumise kiiruse põhjal teame, et füüsiliselt ajajärg lõpeb lõpule. Uurige selle maailma ajalugu püha plaani valgusel ja te leiad, et pikaldus iseloomustab ühe ajajärgu algust ja kiirus tema lõppu. Et seda asja selgitada, vaatleme maailma ajalugu nelja ajajärgu seisupunktilt: ennevõõrutusaegne ajajärg, Adamast Noani; patriarhaalne ajajärg, Abramist Mooseseni; Moosesi ajajärg, Israeli Egiptusest väljaminekust kuni ristini; kristlik ajajärg, ristilöömisest kuni Kristuse teise tulemiseni.

Umbes kuuetuhande aasta eest, kui Jumal lõi selle maailma, mis pidi täidetud saama lugemata arvu inimolevustega, algas ta ainsama paariga: Adam ja Eeva. See ennevõõrutusaegne ajajärg avati ainult kahe inimesega termel maakeral. Asjad liikusid pikkamisi selle ajajärgu algul. Need tuhat kuussada viiskümmendkuus aastat, mis möödusid esimese inimese algusest maa peal kuni võõrutuseni, on äratähendatud kuues liihikeses peatüki pühhas teadaandes, 1. Mooses 1—6 ptk.

Kahe sadakakümmend aastat enne võõrutust, mis viis selle ajajärgu kiirele lõpule, tuli äkiline pööre asjaoludes. Harilik sündmuste käik, mis kestnud aastad, kümned ja sajad, sai murtud äkitselt. Kõigevägevama Jumala hääle kuulutas Noale: „Kõige liha ots on minu ette tulnud, sest maa on täis vägiivalda neist saanud! seepärast waata, ma tahan neid maaga tükkis ära rikkuda.“ „Minu waim ei pea mitte igawesti inimeste seas noomima.“ „Ja mina, waata mina tahan ühe võõrutuse maa peale saata, et ma ära rikun taewa alt kõik liha.“ 1 Moos. 6, 13. 3. 17.

Ennevõõrutusaegse maailmale algas „lõpu-aeg“. Noa kuulutas väga erilist hoiatuse kuulutust, mäherdust ei olnud keegi enne kuulnud, hoiatust tulewajest võõrutusest. Mustati laewa ehitusega, misjulgust polnud näinud keegi enne.

Viimane kiire nädal.

Siis pange tähele kui kiiresti sündisid asjad selle ajajärgu lõpul. Seitse päeva enne võõrutuse algust, läks Noa oma perekonnaga laewa. Mii-juugused loomad, kes pidid saama päästetud, tulid välja metjast äkitselt ja läksid laewa. Üks juleti. Seitse päeva pärast tuli võõrutus ja tükkis ära kolleaegse maailma hävitus-lunaga. Lõpulist liikumised, mis tähendasid töö ajajärgu lõppu, tulid rutusti — ühe nädala jooksul.

Peale võõrutust, Issanda nähtawa waimliku kuningriigi asutamise ajal maa peal, kutsus ta ühe mehe — Abrami — teda ümbritsewast pime-

Dofeani hiiglased kannawad tuha

dusest ja ebajumala teenistusest ning töötas tema ja ta järglastest wägewa rahwa. Asjad möödusid pikkamisi ja waitfelt usuiade Abram, Sjaaki ja Jakob ajal.

Mis on teinepool inimsoo praeguse kiirustamise piire?

l teame, et
jelle maa-
te leiata, et
nust ja fii-
waatleme
hupunktilt:
Moani; pa-
i; Moosese
mifest kuni
ni Kristuse

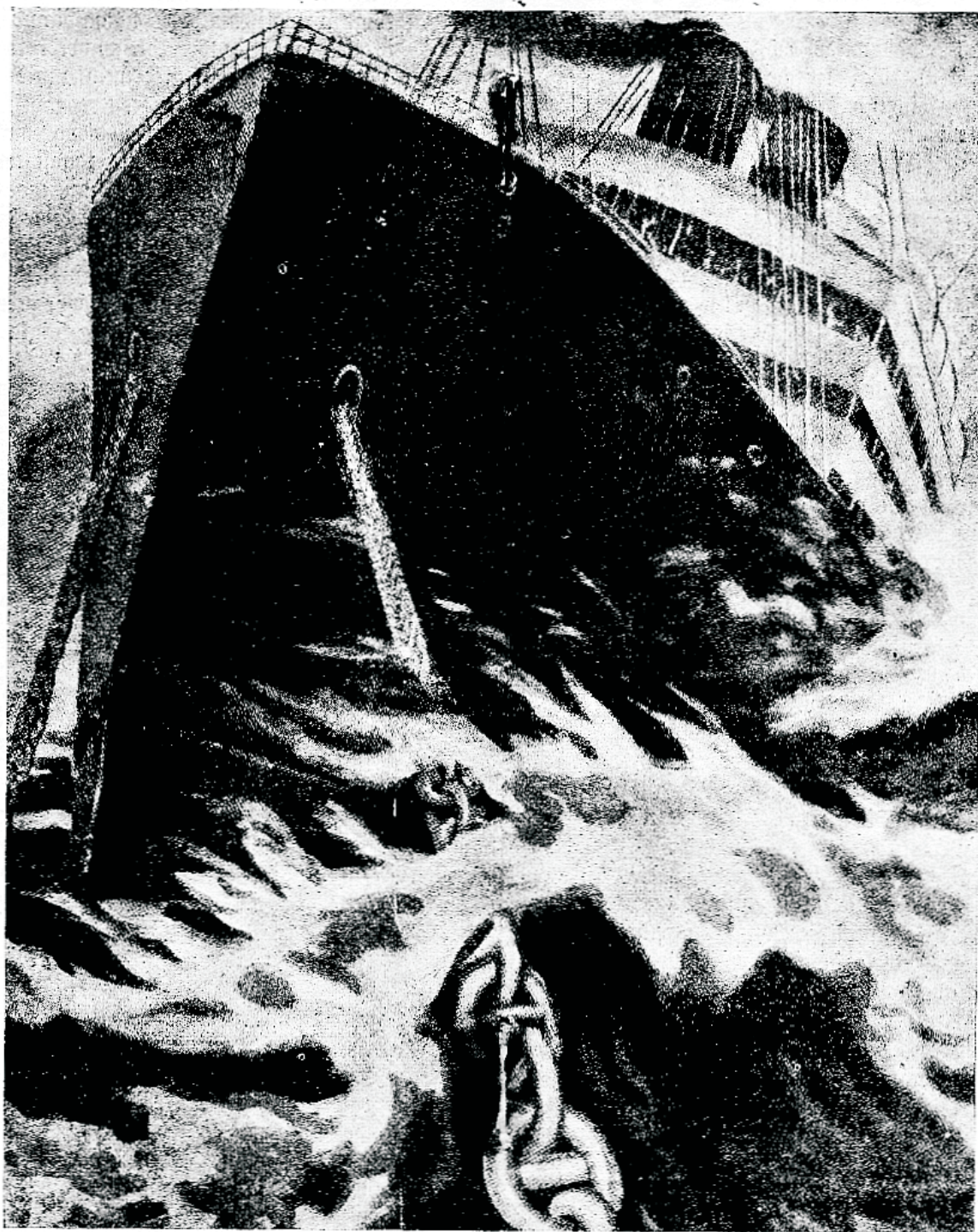
Sumal löi
lugemata
a paariga:
aegne aja-
maaferal.
lgul. Meed
mis möö-
peal kuni
s liihitejes
—6 pff.

veeuputus,
uli äfiline
käik, mis
artud äfi-
utas Moa-
d, sest maa
ajst waata,
a." „Minu
as noomi-
e weebu-
taewa alt

as „lõpu-
te kuul-
nud, hoi-
aewa ehi-
me.

ifid asjad
weeuputu-
wa. Mii-
tud, tulid
ks julefi.
ja pühkis
Lõpuli-
gu lõppu,

waimuli-
kutjus ta
ast pime-

Dofeani hiiglased kannawad tuhandeid reissjaid ühest maailmajaost teise.

dusest ja ebajumala teenistusest ning töötas teha temast ja ta järglastest wägewa rahwa. Asjad möödusid pikkamisi ja waitfelt usuijade Abrami, Sjaaki ja Jakobi ajal.

Kui aga tuleme Moosese aja juure, kui patriar- taalne aeg lõpule hakkas jõudma, siis jündis elu- fordes äfiline pööre, ja asjad liikusid kiiresti. Su- mal ilmus Moosesele põlewas pöösas ja läfitas

teda Jisra-
nuhtluste
jagunes ka
egiptlasi k
kiirelt eden
gu lõpule.

Moosese
Siinailt ja
kus pikkam
Jisrael kõ
oma esma
maale.

Müüd
fui wari ja
oli see ime
jelle maa ja
lutused, mi
hemalt ka
wetikuulutu
andmise, ka
oli kuuluta
gustel aega
kuni 500 a
jatähelisel
tildõõmise p
jast, Saaka
tuse hinget
fohtufojas
fuhjusid kõ
ja ofjustan

Praegu
dajelt; möö
ei üindim
edasi oma
gu seisaks
sid asjad k
edasi „vead
terve sajan
mine ja ki
tiipu.

W i i

Wastam
pidi ühefaj
aja algus",
liikumismõn
relt liiguma

Sgauks
jannu, mis
jugust läbit

Praeguse kiirustamise piire?

reisijaid ühest maailmajooist teise.

Kui aga tuleme Mooseje aja juure, kui patriar-
 alne aeg lõpule hakkas jõudma, siis jündis olu-
 rdes äkiline pööre, ja asjad liikusid kiiresti. Su-
 tal ilmus Moosejele põlevas pöösas ja lähtas

teda Iisraeli vabastama. Egiptust löödi hirmsate
 muhtlustega liihise aja jooksul. Punane meri
 jagunes kaheks, ja Iisrael pääsis orjusest, kuna
 egiptlasi hävines. Na siin näeme, kuidas asjad
 kiirelt edenesid, vastu rutates patriarfaalse ajajär-
 gu lõpule.

Mooseje ajajärk, mis algas käsu kuulutusega
 Siinailt ja püha paiga korralduse loomisega, lii-
 kus pikkamisi oma algul. Lastate viisi rändas
 Iisrael kõrbes ja näis, et nad ei saavuta kunagi
 oma eesmärki. Kuid lõpuks jõudsid nad töötatud
 maale.

Viimane kiire päev.

Nüüd paneme tähele, kui kiirelt jündisid asjad,
 kui vari ja ettetähendused lõppesid ristil. Kolgata
 oli see imekik haripunkt, ja kriis jumalikus plaanis
 selle maa jaoks, kus tõdenesid paljud prohveti kuul-
 lutused, mis olid antud sajandite jooksul. On vä-
 hemalt kakskümmendneli Wana Testamenti proh-
 vetikuulutust meie Iisjanda Jeesuse Kristuse ära-
 andmise, kannatuste, surma ja matmise kohta, mis
 oli kuulutatud ette mitme prohveti poolt mitnesu-
 gustel aegadel viie sajandi jooksul, alates 1000 a.
 kuni 500 a. enne Kristust, ja see kõik läks täide kir-
 jatähelisel kahelkümnele tunni jooksul tema ristil-
 tõõmise päeval. Ettekuulutused Taavetiist, Jeesa-
 jast, Saafariaast, Taanielist j. t., mis näitasid Kris-
 tuse hingepiina, temaga ümberkäimist, jündmisi
 kohtuhojas ja ristil all, jingrite talitusviisi jne.,
 kuhjusid kõik ühele päevale. Kindlasti oli see suur
 ja otustav päev.

Praegune ajajärk, kristlik ajajärk, algas pikal-
 daselt; möödusid sajandid ja midagi iseäralist suurt
 ei jündinud. Kesk pimedal ajal roomas maailm
 edasi oma määratud rada nii pikkamisi, et näis, na-
 gu seisaks ta paigal sajandite jooksul. Siis hakkasid
 asjad kiirustama, nii et nüüd maailm tormab
 edasi „peadpöõritava kiirusega katties ühe aastaga
 terve sajandi käigu“. See meie päevade tormamine
 ja kiirus tähendab selle ajajärgu peatset hari-
 tippu.

Viimane kiire rahvapõlv.

Wastawalt Taanieli 12, 4 prohvetikuulutusele
 pidi üheksateistkümnele sajandi loidik, kui „lõpu
 aja algus“, tähendama uue suureneva teaduse ja
 liikumisvõimaluste ajajärgu algust, kus asjad kiirelt
 liiguwad.

Ngauks teab, et see on täpselt jündinud. Nga
 samm, mis on suurendanud liikumise kiirust, iga-
 sugust läbikäimist ja edu töõstuse alal, mis eral-
 dist

Järg waata lht. 63.

jaab lihahimu laitmatuse piiridesse tõsta? Kas ei saa paljud, kes häbenesid patustada, nüüd julgust enesewalitsemise aiaht läbimurdumiseks?

Sarnase kõlbluse apostlid võtavad raske vastutuse enda peale. Nad on teerajajad selle olukorra teokstegemisel, mida Paulus maailma lõpu märkiks kuulutas: „Aga see olgu sulle teada, et viimasteil päevil hirmjad ajad peavad olema. Sest siis on inimesi, kes ise enesest palju lugu peavad, kes on rahaahned, hoopled, juurelijed, teotajad, wane mate sõna põlgajad, tänatama, pühitse mata, kes omakseid ei armasta, lepituse rikkujad, lahtjad, prassijad waljud, kes head ei armasta, äraandjad, kes on ähli lise meelega, ühted, kes Iihahimusi enam armastawad kui Jumalat.“ (2. Tim. 3, 1—4.)

Meie peame ära tundma, et inimise modernid

wõidud midagi jellest ei suuda anda, mis kõlbliste wäärtuste üleschitamiseks ja hingeliste jõudude edendamiseks tarwis. Niisugune allikas seisab usu lises elus, mis ei ole mitte paljaks kindluse taund muste asjaks, waid Jumala poolt kindlatesse piiridesse seatud põhioptused ja nõudmised. Wastandina meid ümbritsewale talitsematusse peame tänatama sõnu jellest Jumala loodud põhioptusest: „Eks teie tea, et teie ihu on Piha Waimu tempel, kes teie sees on, keda teie Jumalalt saanud, ja teie ei ole mitte ise eneste päralt?“ (1. Kor. 6, 19.)

Sarnase usu kaljukindlal pinnal seisame kõitumata imeaja ehimise upituse wastu. Siirutame oma käed nendele wastu, kes tunnewad praeguse aja loodewate eluwaadete juurt elutühjust!

Surt Siuz.

Au lootus.

Aga usk on kindel lootus nende asjade peale, mis weel oodatakse ja kahtlematus selle kohta, mis ei nähta. Ebr. 11,1. Maailmal ei ole niisugust usku, ei ka niisugust lootust. Paulus kirjutab au lootusest „sala-asjast, mis endisest ajast ja mitme põlwe rahwa eest oli warjul olnud, aga nüüd on awalikuks tehtud tema piha rahwale.“ Kol. 1,26. Kuid selle au-lootuse salaasi pidi kõigile inimestele awalikuks saama, sest Paulus kirjutab edasi: „meie kuulutame ja manitseme igameest, ja õpetame igameest kõiges tarkuses, et meie igameest wõidkime täielikuks teha Kristuse Seesuse sees.“ Salm 28.

Seega kuulub siis usutäiuse juure ka weel au lootus; sest see on kõitide usklikkude lootuse lõpuaste. Kui palju raskesti ja kurwastust kannatasid miljoniid usklikud „au lootuse“ päralt! Kuid hoolimata neist arwuta tunnistajatest ja aja märkidest ei tunne maailm, et me otse selle „au lootuse“ täideminetu eel elame. Kui ka see saladus oli „warjul olnud“ kuni wiimase ajani, siis wõdis Paulus ikkagi öelda: „Aga nüüd on awalikuks tehtud tema piha rahwale.“ Sumal ilmutab oma rahwale, „mis nobedasti peab sündima“ (Salm. 1,1.), ja Seesus ise tõendab seda sõnadega: „Nõnda ka teie, kui teie seda kõit näete, siis tundke, et see ligi on ukse ees.“ Matt. 24,33.

Maailm tunneb ainult ilmalikke lootuseid, mil lise tõdenemist wõid näha lihalikkude filmadega; sest maailm näeb ja usub ainult nähtawat. Soan. 14,17. Usklikud aga, selle lootuseks „au lootus“ on, ei waata mitte nähtawa waid nägemata päale. „Sest nähtawad asjad on ajalikud, aga nägemata asjad on igawesed.“ 2. Kor. 4,18.

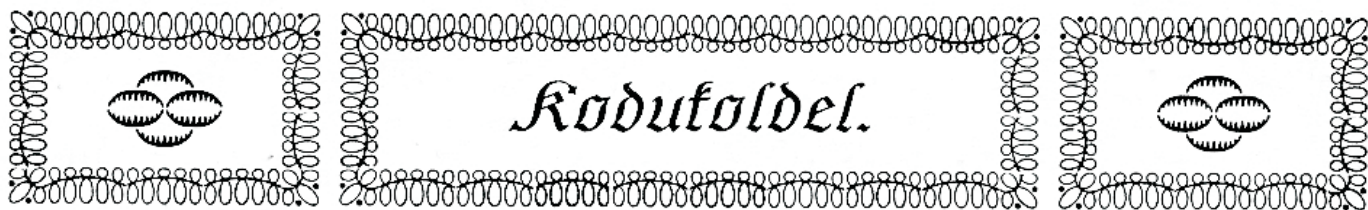
Kui oleks „au lootuse“ tõdenemine nähtaw, siis ei tarwitakski see üldse usku. Siis ei oleks

„Kristus teie sees, au lootus.“ Kol. 1,27.

keda ka piiblis „saladusena“ tähendatud, mis on warjule pandud maailma algusest. Et jumalikke salaasju mõista, selleks peab meil jumalik tarkus olema. Paulus ütleb: „Waid meie räägime Jumala tarkust, salajas asjas warjule pandud tarkust, mis Sumal enne maailma algust on seadnud meie auks; mis ükski jelle sinatse maailma ülematest ei ole tunnud; sest kui nemad seda oleksid tunnud, siis ei oleks nemad au Isandata mitte risti lõõnud.“ 2. Kor. 2,7, 8.

Au Isand on aga ka au lootus. Kõit usklikud, prohtwetid, apostlid ja usufannatajad ühes kõitide teistega, kes au Isandata päale on lootnud ja selles lootuses magama läinud, saawad kõrd igaweseks auks ülesäratatud. Et jellest osa saada, peab meil juba siin maapääl Sumala Waimust osa olema. Paulus kirjutab: „Aga kui selle Waim, kes Seesuse on surnust ülesäratanud, teie sees elab, siis wõtab see, kes Kristuse on surnust ülesäratanud, ka teie surelikud ihud elawaks teha tema waimu läbi, kes teie sees elab.“ Kam. 8,11.

Ilma Sumala Waimuta ei wõdi ükski taetwa teed leida, Sumala sõna tundma saada ja igawest elu pärida. Sumala sõna õpetab meile, et me kõit weel tegelikult surna wõimu all oleme, millest Sumala Poeg kõrd oma rahwa tegelikult wabastab. Paulus kirjeldab seda sündmuse järgmiselt: „Aga kui see sinane kaduwi asi peab enese peale wõdima huffaminemata põlwe, ja see sinane surelik wõtab enese peale suremata põlwe, siis saab sõna tõeks, mis on kirjutatud: „Surm on ära neelatud wõimuse sisse.“ See sündmus leiab aset Onnistegija tulekul, kui surnud haudadest ülesäratatakse: „Kõitelt, ühes filmapiikmisas wiimise Järg waata Iht. 63.

Kodufoldel.

Ena märgitud piibel.

E. E. Taylor.

3.

Jällegi tundis Harold end tahtmata puudutatud olema. Üks hea ema, Jumal, piibel, wastatud palve — kõik need mõtted olid talle walusad kui piisfahoobid. Kas ei olnud ka temal hea ema? Kas ta ei olnud teda õpetanud Jumalasse uskuma ja teda paluma? Kas ta ei olnud teda nii sageli püüdnud aidata piibelt lugeda ja selle eeskirjadele sõnakuulelikuks jaada? Ja, ta oli jeda teinud ja veel rohkem.

Pat Moran ja palju teisi, kes parajasti teenistujest wabad olid, läksid kapteni kutse peale ta kajutisse, et näha neid töotusi, mis täna olid laewal kõikide elu päästnud. Harold läks ka kaasa.

Piibel lamas lahtijelt laual ukse läheduses.

„Seal, mehed, on see raamat, mis mu ema õpetas mind armastama, ja siin on see töötus, mis tule kustutas ja teie ning minu elu hoidis,“ ütles kapten, kuna ta neile kirjakoha ette luges, mis kaua aega tema kaitseks oli olnud.

Harold waatles kapteni filmi. Milline sõbralik ilme! Kui puhjas ja waba toorusest. Mufus, tõsidus ja kallimeelsus paistis igast näojoonest. Ja, see mees oli piibli-mees — praktiline, awitaja, juuremeelne laewakapten.

Rahthusetajai siin kristliku elu tõsidust esitatud, ja kõik need karmid mehed, kes täna kapteni kajutis seisid, tundsid tema juurt mõju endi südames. Ka Harold tundis jeda.

Smeliste tunnete torm möllas ta rinnus, kadudes waheldamisi hea ja kurja poole.

Siirelt pani ta omale tubakat suhu, tõttas wälja oma ruumi, wõttis ruttu ja erutatult oma kastist piibli, mida ema talle oli annud ja otksis neid jalmisi, mida kapten praegu oli lugenud. Wiimaks leidis ta need.

Ta luges piibli jermale kirjutatud oma ema käekirja: „Ma saan alati paluma, et see töötus sinu kaitsejaks merel oleks ja sind tormi ning õnnetuse eest hoiaks.“

Ta julges raamatu ja heitis selle wihajelt endast eemale, olles pahane selle üle, et temal ei olnud õnnestunud ema mõju alt wabaks jaada. Kogu see läbielu oli temale äärmiselt rüjuw.

Kuid siiski tundis ta end jälle mõjutatud olewat, raamatut uuesti kätte wõtma ja neid kirjakohi lugema, mis ta kord hing.-päewa-koolis oli õppinud ja misjagused nüüd tema pärast olid allakriipsutatud.

Wiimane kirjakohi, mis seeford tema tähelepanu oli köitnud, oli 2. Moos. 20, 8—11. ja siia äärele oli kirjutatud: „Lusta kõiki Jumala kästusi, teiste seas ka neljandat käsku. See tähendab Jumala sulle ligiolekut ja wäge, mis sind eluwoitluses ülewäl peab.“

Harold oli aga ema poolt peetawat hingamise päewa alati wastikuna tunnud. Ta põlgas mõtet püha tundide üle. Ta otse wihkas kitsendusi, mis selle päewa pühitsemine nende majasse oli toonud.

Nii pea kui ta kirjakohi ja selle juure kirjutatud märkust nägi, tundis ta enda sees jeda wana wastikut tunnet uuesti üles tõuswat, ja nüüd siimaale tagasihoidud wihale waba woimalust andes, hüppas ta oma asemelt üles, astus awatud ukse juure ja wiskas piibli woimalikult kaugele merre.

„Soo, nüüd on ükskord ometi sel äraneetud lool lõpp,“ ütles ta ja astus woidurõõmsalt üles laewa tekile.

Kurb jõnum kodunt. Woitlus Jumalawastu.

„Do ema, ema!“

Harold Wilson seisis Honolulu postihoones, hoides käes awatud kirja, mis temale keegi ta wana sõber oli saatnud. Kirja siju oli järgmine:

„Armas sõber Harold!“

Juba nädalate jooksul oleme sinu kojutulekut oodanud. Oleme kaudsel teel kuulund, et ja oled koduteel ja meil oli põhjust uskumiseks, et ja olekid jõudnud veel kiillalt parajal ajal koju, et oma emale tema wiimise raske haiguse ajal abiks olla.

Mõni nädal tagasi tabas teda haigus, millele kopsupõletik järgnes. Ta wõitles wapralt haigusega, aga mure sinu pärast, ühes rahaliste asjadega, oli temale liig palju ja möödunud neljapäewal lahkus tema siit maailma elust. Tema wiimane palve oli, et mina sinule kirjutaksin ja sind manitsaksin, et ja jeda hingitust ei unustaks, mida ta sinu ärareisimise päewal sinu riiete kasti oli peitnud. Sa muidugi tead ju ise kiill, mis see wois olla. Ta ei õelnud jeda mulle, mis see oli, aga ta nimetas et selle asja ostmine olla temalt kõik nõudnud, mis ta üldse maailmas omas.

Peale muu, minu sõber, tahtsin ma sulle teatada, et mina olen, sellest ajast, kui ja ärareisitsid, oma elu muutnud. Ma enam ei joo, ei mängi ega suitseta. Olen nüüd kristlane ja rõõmustan kogu oma uue elu üle. Jumal õnnistagu sind! Ära ole mitte liig õnnetu oma kaotuse üle. Ela Kristusele

Leheküljed

61 - 64

on puudu